

1606 – Erven niet aansprakelijk voor aanslag recht van schenking opgelegd aan onbekende

Hof 's-Hertogenbosch 25 maart 2016, nr. 15/00673

Art. 1 SW 1956

V-N Vandaag 2016/1618
ECLI:NL:GHSHE:2016:1158

Hof 's-Hertogenbosch beslist dat de erven niet aansprakelijk zijn voor een onbetaald gebleven aanslag in het recht van schenking opgelegd aan een onbekende verkrijger. Volgens het hof is er geen sprake geweest van een belaste schenking.

Erflaatster en haar echtgenoot hebben in het jaar 2008 een bedrag van € 72.188,28 contant opgenomen van de door hen destijds bij de Rabobank aangehouden bankrekening. Kort daarna is eerst de echtgenoot overleden en vervolgens erflaatster. Omdat de bestemming van het geldbedrag onbekend is gebleven, heeft de inspecteur een aanslag recht van schenking aan een onbekende verkrijger opgelegd. De aanslag is onbetaald gebleven. De ontvanger heeft de erven van erflaatster, belanghebbenden X en Y bij beschikking aansprakelijk gesteld voor de aanslag. De rechtbank verklaart het beroep van X en Y ongegrond. X en Y gaan in hoger beroep. Hof 's-Hertogenbosch beslist, in tegenstelling tot de rechtbank, dat er geen sprake is geweest van een belaste schenking. Het hof is van mening dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor het in aanmerking nemen van een schenking. Immers, onbekend is (i) wie is verarmd, (ii) bij wie het geldbedrag terecht is gekomen en (iii) of sprake is van vrijgevigheid. Hetgeen de ontvanger heeft gesteld over de persoon van de schenker en diens vrijgevigheid en over de persoon van de begiftigde berust slechts op vermoedens, die door X en Y zijn weersproken. De aansprakelijkstelling moet worden vernietigd. Het beroep is gegrond.

Zie ook:

- BA 2013/22.10
- BA 2015/13.10
- Hoge Raad 7 oktober 2011, nr. 11/01125
- Hoge Raad 12 juni 2015, nr. 14/04127

Wenk:

- In deze zaak is vlak voor de overlijdensdatum van erflaatster een bedrag van circa € 72.000 van haar bankrekening verdwenen. De inspecteur merkt dit aan als een schenking. De begiftigden van de 'schenking' blijken onbekend te zijn.
- Wanneer sprake is van onbekende begiftigden biedt art. 29 SW de inspecteur de mogelijkheid een aanslag schenkingsrecht op te leggen, waarbij de maximaal verschuldigde belasting kan worden geheven. Hierdoor moet het schenkingsrecht 'vrij van recht' worden berekend met toepassing van de hoogste tariefgroep. In 2008 bedroeg het tarief voor 'overige verkrijgers' 41% tot 68%. Over de schenking van € 72.000 is hierdoor maar liefst € 69.924 schenkingsrecht verschuldigd.
- Bij een verkrijging 'vrij van recht' komt de belasting voor rekening van de schenker (erflaatster), maar door haar overlijden gaat deze verplichting over op de erfgenamen.
- De tenaamstelling van de aanslag luidt: "Aan De heer/Mw. Onbekende". De erfgenamen maken hiertegen bezwaar. Het betreft een zaak die niet op zichzelf staat. De erfgenamen hebben namelijk al twee keer eerder tot aan de Hoge Raad geprocedeerd!
 1. In de eerste procedure maken de erfgenamen bezwaar tegen de aanslag *schenkingsrecht*. Dit bezwaar is niet ontvankelijk verklaard, omdat de aanslag niet aan hen gericht was. Hiermee is de aanslag onherroepelijk geworden.
 2. In de tweede procedure maken de erfgenamen bezwaar tegen de aanslag *successierecht*. Zij stellen dat de het verschuldigde schenkingsrecht het saldo van de nalatenschap vermindert. Hof 's-Hertogenbosch (zie ook BA 2013/22.10) is het hier niet mee eens. Aangezien de erfgenamen hun aansprakelijkheid hebben betwist - en niet hebben betaald - is (nog) geen sprake van een rechtens afdwingbare schuld als bedoeld in art. 20 lid 3 SW. De Hoge Raad heeft het beroep in cassatie ongegrond verklaard.
- Omdat de aanslag onbetaald is gebleven, zijn de erfgenamen door de ontvanger aansprakelijk gesteld voor betaling van de aanslag schenkingsrecht (art. 46 lid 3 IW). In deze derde procedure is in geschil of de aansprakelijkheidsstelling terecht is (zie ook BA 2015/13.10)
- Voor de heffing van schenkingsrecht moet sprake zijn van een gift als bedoeld in art. 7:186 lid 2 BW: *"Als gift wordt aangemerkt iedere handeling die er toe strekt dat degene die de handeling verricht, een ander ten koste van eigen vermogen verrijkt. Zolang degene tot wiens verrijking de handeling strekt, de prestatie niet heeft ontvangen, noch daarop aanspraak kan maken, worden handelingen als bedoeld in de eerste volzin niet beschouwd als gift."*
- Voor een gift gelden derhalve de volgende drie eisen:
 - i. verarming van de schenker;

- ii. verrijking van de begiftigde; en
- iii. een bevoordelingsbedoeling.
- Het hof stelt vast dat in de eerdere procedures nog niet inhoudelijk is beoordeeld of sprake is geweest van een gift. Het hof komt vervolgens tot de conclusie dat geen sprake is van een gift, omdat niet kan worden vastgesteld: wie is verarmd, bij wie het geldbedrag terecht is gekomen en of sprake is van vrijgevigheid. Hierdoor zijn de erfgenamen niet aansprakelijk voor de betaling van het schenkingsrecht.
- **Let op!** Nu de erfgenamen het schenkingsrecht niet hoeven te betalen, zijn zij op grond van de tweede procedure wel een hoger bedrag aan successierecht verschuldigd (zie Hoge Raad 12 juni 2015, nr. 14/04127 en BA 2015/13.10).

(Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)